

kristityn foorumi

Schuller istutti, Hybels kasteli, Warren (Peter Drucker) antaa kasvun

Orrel Steinkamp
The Plumline, Volume 10, No. 3,
marras/joulukuu 2005
Käännös Samuel Korhonen

Yllä mainittu parodia Paavalin sanoista: *”Minä istutin, Apollos kasteli, mutta Jumala on antanut kasvun.”* (1.Kor. 3:6) on yritys osoittaa yhteys seurakunnan kasvun (Church Growth) ja etsijäystävällisen (Seeker Sensitive) saarnamismallin välillä Amerikassa. Evankeliset, jotkut liberaalit protestantit, jotkut roomalaiskatoliset seurakunnat ja jopa juutalaiset synagogat ovat alkaneet nojata näihin menetelmävetoisiiin malleihin saavuttaakseen numeerista menestystä. Nyt jo joidenkin vuosien ajan evankeliset ovat pullistelleet lihaksiaan ja opiskelleet, kuinka hyödyntää tätä politiikassa luottaen miehiinsä Washingtonissa muuttaakseen kulttuuria. Tämä on selvästikin hyvin minuutta paisuttavaa. Kaikki peittää sen tosiasian, että pastorit ja johtajat jäsenlukuja epätoivoisesti kasvatukseen ja siten oikeuttaakseen saarnavirkansa, ovat muuttaneet evankeliumin keskeisen sisällön. Kuten Laodikeassa, niin samalla tavalla järjestäytynyt evankelisuus sanoo: *”Minä olen rikas, olen menestynyt jne.”*, vaikka todellisuudessa se on todella *”köyhä, sokea ja alaston.”* Nykyisin evankelisuutta vastaan hyökätään harvoin ulkopuolelta, sillä se on saanut paljon ystäviä maailmasta. Silti sisä-

sesti se on täynnä laajenevia raitoja, jotka varmasti tulevat saamaan aikaan lisää pirstoutumista. Tämä numeerinen kasvuvimma ja kulttuuriin vaikuttaminen ovat ruokineet luottamista aikaisemmin tuntemattomiin pragmaattisiin menetelmiin. Kuinka olemme joutuneet tähän?

Se on pitkä tie, mutta Schuller-Hybels-Warren-yhteys on se, mikä nykyisin ajaa asioita tähän suuntaan. Seurakuntakasvu on arvokas päämäärä, mutta sitä täytyy tavoitella ehdottomasti luottaen Jeesukseen seurakunnan päänä ja Hänen sanansa ohjaukseen. Ja kääntäen: suorat lainaukset markkinointiguruilta puhuvat selvästi ja äänekkäästi, että seurakunta on päättänyt, että luottamus Jeesukseen, Hänen sanansa uskollinen julistaminen, Hänen Henkensä toiminta ja rukous, eivät enää toimi tässä postmodernissa kilpailuyhteiskunnassa. Siksi on kehittynyt tarve siirtää riippuvuus menetelmiin ja teknikoihin, joilla on lähteensä kulttuurissa, jotka on lainattu vailla kristillistä maailmankatsomusta olevista lähteistä. Menneet ovat ne ajat, kun saana saarnattiin, rukoiltiin, paastottiin jne. sekä odotettiin Jumalalta kasvua. Se kaikki liittyy ”luottamiseen”.

Minkä luulemme antavan kasvun? On selvä, että seurakunta tahtoo käyttää kulttuurin työkaluja. Kaikki tiedämme, että tietokoneet, kuvanheittimet, jne. ovat neutraaleja. Kirvestä voi käyttää puun kaatamiseen tai telttapaalun lyömi-

seen, mutta evankeliumin työssä meidän ei tulisi asettaa luottamustamme fyysisiin työkaluihin ja periaatteisiin (”ei väellä eikä voimalla vaan minun Hengelläni, sanoo Herra”). Ongelma ei ole kulttuurin fyysisissä työkaluissa. Ennenmin se on luottaminen ideologioihin ja markkinointisuunnitelmiin. Vaikka se ankarasti kiistetään, niin pohjimmiltaan luottamuksemme on asetettu suunnitelmiin ja malleihin, että ne antaisivat kasvun. Hyvää tarkoittavat ihmiset luottavat hyvin rasvattuihin Egyptin vaunuihin mieluemmin, kuin odottavat Herraa, että Hän vahvistaisi sanansa totuuden. Selvästi luottamuksemme on vaihtunut tuotuihin markkinointi- ja psykologisiin terapioihin, joita yhteiskuntamme on tulvillaan. Mutta jos nämä mallit tulevat siksi, johon luottamme, niin vähitellen päämäärämme ja joskus havaitsemattomuutemme siirtyy näihin tuontimenetelmiin ”Herran Sanan” asemasta.

Schuller oli pioneeri seurakuntakasvun periaatteiden ja yhteiskunnallisen kontekstialisoinnin sovittamisessa McGavren'in ja C. Peter Wagner'in lähetystyön opetuksesta sellaisena, kuin niitä opetettiin Fullerin ”Maailmanlähetyksen Koulussa” (School of World Mission). Hän sovitti näitä kasvuperiaatteita omanarvontunnon teologiaansa ja muotoili evankeliumin esityksen houkuttelemaan eteläkalifornialaiset kirkkoonsa. Sitten hän opetti tätä mallia vuosittain Kristallikatedraalin pastorien konferensseissa. Hänen

kuuluisimpia oppilaitaan olivat ensin Bill Hybels ja sitten Rick Warren. Schuller'in luoma seurakuntakasvun malli oli selvästi teologinen poikkeama historiallisesta evankelisesta opista. Hän poisti opin synnistä tehdäkseen tilaa omanarvontunnon evankeliumille. Hybels ja varsinkaan Warren eivät julkisesti ja virallisesti poistaneet teologiaa. Sen sijaan he marginalisoivat opin merkityksen. He säilyttivät konservatiivisen käsityksen periaatteessa, mutta se pantiin jäihin ja saarnattiin itsensä toteuttamisesta saarnoja, jotka oli suunniteltu postmodernille yleisölle (näitä saarnoja lähetettiin netin kautta pastoreille kopioitavaksi seurakunnissa). Esimerkiksi oppi rististä hyväksytään, mutta siihen viitataan vain ohimennen ja se asetetaan periferiaan. Käytännössä heidän saarnaamisensa on hyvin samankaltaista kuin Schuller'in, mutta huolehditaan, että hyväksyttävä oppijulistus on takataskussa, ettei kukaan vain epäilisi etsijäystävällistä sanomaa.

Kaikkea tätä varjostaa ilmeinen luottamus ja riippuvuus sosiologisiin markkinointi, bisnes- ja terapeuttisiin malleihin, jotka sitten syrjäyttävät terveen luottamuksen evankeliumin opetukseen ja saarnaamiseen sekä luottamuksen Hengen työhön. Menetelmästä (keinosta) on tullut sanoma. Todellisessa käytännössä tehtäväjulistus korvaa Jumalan Sanan. Jumalaan ei luoteta ja Hänet on asetettu huomioitsijaksi tarkkailukoppiin katselemaan, kun seurakunta soveltaa pragmaattisia kulttuurillisia temppeja Hänen puolestaan. Martti Luther käytti terävää kuvausta, joka sopii tähän. Hän viittasi virityshaarukkaan, jota käytetään cembalon virittämiseksi keski-C:hen, johon kaikki muut äänet perustuvat. Lutherille virityshaarukan kaksi värähtelevää haaraa olivat Sana ja Henki. Sana ja Henki vä-

rähtelivät yhdessä tuottaen hengellisen keski-C:n, jonka kanssa kaikki toiset hengelliset sävelet olivat sopusoinnussa. Etsijäystävälliset intoilijat ovat ilmeisesti muuttaneet nuo kaksi haaraa kulttuurillisiksi strategioiksi yhtäältä ja seuraantien kyvyksi muuntaa ne numeeriseksi menestykseksi toisaalta. Paavali julistaa kirjeessään roomalaisille, ettei hän "häpeä evankeliumia, sillä se on Jumalan voima itsekullekin **uskovalle pelastukseksi**" (Room. 1:16). Paavali myös muistuttaa Timoteusta, että "jokainen kirjoitus, joka on syntynyt Jumalan Hengen vaikutuksesta, on myös hyödyllinen opetuksesi, nuhteeksi, ojennukseksi, kasvatukseksi vanhurskaudessa, että Jumalan ihminen olisi täydellinen, kaikkiin hyviin teoihin valmistunut" (2Tim. 3:16).

Raamattuun uskovat liberaalit

Todd Wilken

"Kun jokin tulee heikoksi ja vanhanaikaiseksi, niin on selvää, että se pian katoaa. Tämä pätee myös kirkkoihin. Jos kirkko ei voi muuttua, se lopulta kuolee" (Rick Warren, Baptist Press, Sept. 22, 2003). "On selvää, että muutos sekä liturgiassa että rakenteessa on väistämätön ja tämä muutos tulee todennäköisesti olemaan suuri, jopa täydellinen... niiden muotojen, jotka kirkko omaksui historiassa, täytyy väistämättä kuolla." [John Shelby Spong, *Miksi kristittyjen täytyy muuttua tai kuolla*, Harper, 199g, p.198]. Toinen näistä lausunoista tulee kuuluisalta kristityltä liberaalilta, toinen kuuluisalta kristityltä konservatiivilta.... kumpi lausunto kuuluu konservatiiville ja kumpi liberaalille? Et voi sanoa sitä, vai voitko?

Kuinka voi olla näin? Toinen vastustaa aborttia, ihmisen kloonamista, kantasolututki-

musta ja homoliittoja sekä sanojen "under God" poistamista uskollisuuden valasta ja sanojen "In God We Trust" valuetasta. Toinen kannattaa näitä kaikkia. Toinen sanoo olevansa "Raamattuun uskova," toinen ajattelee, että Raamattu on myytti. Silti molemmat sanovat, että kirkon täytyy muuttua tai kuolla. Täysiveriset liberaalit kristityt on helppo havaita. He sanovat sinulle reilusti, etteivät usko, mitä Raamattu sanoo. Entä sitten liberaalit, jotka luulevat olevansa konservatiiveja? Entä liberaalit, jotka väittävät olevansa Raamattuun uskovia kristittyjä?

Monet kristityt luulevat tänä päivänä olevansa konservatiivisia. He ovat elämän ja perheen puolesta. He äänestävät perinteisiä arvoja. Raamattuun uskavalle liberaalille ero poliittisten puolueiden välillä on vakava kysymys, mutta erot uskonuuntien välillä ovat mitättömiä. Samalla kun he vaativat USA:n perustuslain tiukkaa tulkintaa, he suhtautuvat lepposusti Raamattuun ja sen teologiaan. Voiko sitten olla poliittisesti, yhteiskunnallisesti ja moraalisesti konservatiivinen olematta sitä teologisesti? Kyllä voi. Keskustele vain Raamattuun uskovien liberaalien kanssa. Samalla, kun he uskovat, että kulttuurin täytyy palata historialliseen perinteeseensä, he ajattelevat, että kirkon täytyy luopua omasta perinteestään. Samalla kun edellyttävät, että lippua täytyisi pitää ylpeästi esillä, he pelkäävät, että risti kirkossa voisi loukata etsijöitä.

Monet kristityt pitävät itseään konservatiivisina kristittyinä, mutta he ovat sekoittaneet **kulttuurillisen** konservatiivisuuden ja **teologisen** konservatiivisuuden. Teologisesti näillä Raamattuun uskovilla kristityillä on paljon yhteistä liberaalien kanssa. He kyllä edelleen periaatteessa

vahvistavat Raamatun jumalallisen innoituksen, mutta ovat omaksuneet liberaalien tavan ajatella. Se tosiasia, että niin monet muuten "konservatiiviset" kristityt eivät pysty näkemään samankaltaisuuttaan liberaalien kanssa, on merkittävää. Se tosiasia, että niin monet Raamattuun uskovat liberaalit eivät pysty näkemään kulttuurilisten ja teologisten käsitystensä eriparisuutta, on hämmästyttävä. *"Samalla kun evankeliset ja muut konservatiiviset protestantit pitäytyvät periaatteessa kirjoitusten korkeaan oppiin, niin varsinkin kaksi viimeistä vuosikymmentä on nähnyt kasvavan halveksunnan, joka kohdistuu heidän saarnojensa tekemiseen Raamatun selittämiseksi; ennemminkin on usein niin, että Raamattua käytetään lainausten lähdekirjana sille, mitä todella haluamme sanoa."* (Horton, *A Better Way, Baker, 2002 p.218*) On siis mahdollista vahvistaa Raamatun arvovalta periaatteessa samalla, kun käytännössä sen kieltää. Raamattuun uskovat liberaalit eivät ole liberaaleja siinä, mitä he sanovat Raamatusta. Raamattuun uskovat liberaalit ovat liberaaleja siinä, kuinka he käyttävät Raamattua.

"Kaikissa keskeisissä asioissa yhteys, epäilyttävissä vapaus ja kaikissa rakkaus". Tämä on itsestään selvää monille tämän päivän kristityille. Se yhdistetään usein pyhään Augustinokseen. Kuitenkaan hän ei koskaan sanonut niin. Tosiasia tämän sananparren juuret ovat myöhäisemmät ja varhaisessa saksalaisessa liberalismissa. Mielipiteen todellinen kirjoittaja oli eräs 17. vuosisadan luterilainen, Peter Meiderlin. Meiderlin oli ahdistunut opillisista kiistoista ja ajatteli, että pitäytyminen opillisessa puhtaudessa oli saatanasta. Meiderlin suositteli minimalistista suhtautumista oppiin:

"Lyhyesti, jos vain näkisimme yhteyden keskeisissä asioissa, vapauden sivuasioissa ja kaikissa asioissa rakkauden, niin asiamme olisivat varmasti mitä parhaimmalla tolalla." Liberaalit kristityt ovat tehneet Meiderlin'in säännöstä sydämen asian, mutta niin ovat tehneet myös monet Raamattuun uskovat kristityt. Kun on kyse opista, heitä eivät huolestuta yksityiskohdat. Ja aivan kuten liberaaleilla, kun Raamattuun uskovat puhuvat "yhteydestä olennaisissa", niin on täysin selvää, mitä nuo "olennaiset" ovat.

Piispa T.D.Jakes oli pääpuhujana Willow Creek'in elokuun 2004 johtajien kokouksessa (Leadership Summit). Jakes on bestseller-kirjailija, megakirkon pastori ja suosittu TV-evankelista. Ainoa ongelma on, että Jakes kieltää raamattullisen kolminaisuusopin. Onko kolminaisuus "keskeinen asia" vai "sivuasia" Willow Creek'issä? Willow Creek vahvistaa kolminaisuuden julkisessa opin julistuksessaan, mutta muista, että mitä Raamattuun uskovat liberaalit vahvistavat periaatteessa, he usein kieltävät sen käytännössä. Rick Warren vähättelee "oletettuja teologisia ristiriitoja" kristittyjen välillä. Hän näkee ne tuloksena siitä, että tietomme Jumalasta on rajoitettu. Hän hylkää erimielisyydet vetoamalla siihen, kuinka "suuri" Jumala on: *"Maan päällä 'näemme lasin läpi hämärät' – niinpä tarvitsemme ison annoksen nöyryyttä käsitellessämme erimielisyyksiämme. Jumalan tiet ovat peljättävät ja inhimillisten kykyjemme tuolla puolella. Hänelle ei ole mikään ongelma sovittella oletetut teologiset kiistamme, joista väittelemme, kun ideat eivät istu sievästi meidän loogisiin systeemeihimme."* (Rick Warren, *Purpose-Driven Preaching*, Preaching, Sept. 2001) Tämä kuulostaa oikealta ja avaramieliseltä, mutta se ei

todellisuudessa pidä paikkaansa niiden asioiden suhteen, joita tuolla periaatteella ajetaan. Voiko Jumala sovittella teologian, joka sanoo, että ihminen on täydellisesti turmeltunut, sellaisen teologian kanssa, joka sanoo, ettei hän sitä ole? (s.o. Schuller) Voiko Jumala sovittella teologian, joka opettaa yksin uskoa, sellaisen teologian kanssa, joka opettaa uskoa ja tekoja? (s.o. Roomalaiskatolisuus).

Don Matzat tiivisti hyvin Raamattuun uskovien liberaalien opillisen minimalismin: *"Menestyvät evankeliset pastorit, kuten Bill Hybels ja Robert Schuller, eivät todellisuudessa ole yhtään erilaisia kuin menestyvä nykyajan liberaali pappi, kuten Sloan Coffin ja Harry Emerson Fosdick. Siinä missä Coffin ja Fosdick rakentavat seurakuntaansa vetoamalla ihmisen järkeen, Hybels ja Schuller "kasvattavat seurakuntaa" vetoamalla tunteisiin (tunnetuihin tarpeisiin) ja ihmisten kokemuksiin. Siinä missä klassinen liberaali pastori kyseenalaisti perinteisen kristinopin totuuden järjestyksen perusteella, postmoderni pastori ei välitä opista, vaan keskittyy menetelmiin, jotka tuovat menestyksen"* (Matzat, *The New Liberals, Issues and Etc. Vol.3 #2, 1998*).

Pastori James Perry esitti vuonna 2004 kiihkeän vetoamuksen seurakunnalleen: *"Miten olisi, jos panisimme syrjään kaikki meitä jakavat asiat ja käyttäisimme kaikki aikamme ja voimamme keskittyen saavuttamaan ne, jotka tuntevat olevansa kuin ulos heitettyjä ja kertomaan heille Jumalan rakkaudesta? Toiveeni on, että meistä tulisi enemmän kiinnostuneita levittämään Jumalan armoa kuin olemaan oikeassa"* (Proceedings of the General Council, UMC, Dailing Editions, Vol. 4, #6) Jälleen oikeankuuloinen ajatus. Mutta vaatiko Perry

evankelioimaan enemmän? Vaatikko hän suurempia ponnisteluja lähetystyön hyväksi? Eipä todellakaan. Perry puhui USA:n yhdistyneen metodistikirkon vuoden 2004 yleiskokouksessa Pittsburgh'issa perustellen, miksi aktiivihomaille pitäisi antaa kaikki oikeudet kirkossa. Mike Horton kuvailee tätä ajattelutapaa hyvin: *"Kuulemme lisääntyvästi, että tehtävä on se, mikä yhdistää, eikä teologia. Opillisia eroja vähätellään, kunhan vain kaikki olemme samaa mieltä tehtävästä ja sen menetelmistä"* (Horton, *A Better Way*, p.215). Myös George Barna kehottaa seurakuntaa: *"On ratkaisevan tärkeää, että pidämme mielessä tiedonvälityksen peruseriaatteen: yleisö, ei sanoma, on kuningas ... sanomamme on sopeutettava yleisön tarpeisiin"...* (G. Barna, *Marketing the Church*, NavPress, 1998, p.145). C. Peter Wagner on samaa mieltä: *"...meidän pitäisi nähdä selvästi, että päämäärä TO-DELLA oikeuttaa keinot. Mikä muukaan voisi oikeuttaa keinot? Jos käyttämäni menetelmä saavuttaa päämäärän, johon tähtään, niin se on hyvä menetelmä ..."* (Wagner, *Your Church Con Grow*, Regal Books, 1976, p.137).

John Shelby Spong, kenties liberaalein elossa oleva kristitty tänä päivänä, kirjoittaa: *"Synnin ja sovituksen kieli on virrannut kristillisistä piireistä niin kauan, että se on saavuttanut pyhän mantran asemän... Kuitenkin lähempi tarkastelu paljastaa, että nämä pyhät käsitteet sekoittavat meidät inhimillisen elämän näkemykseen, joka ei enää toimi"* (Spong, *Why Churches Must Change*, p.44). John Osteen, "Raamattuun uskova kristitty ja Amerikan suurimman megakirkon pastori, sanoo [lähes} saman asian yksinkertaisemmalla kielellä: *"Olemme kuulleet paljon Jumalan tuomiosta, mitä emme saa tehdä ja mikä pitää meidät*

poissa taivaasta. On aika ihmisten alkaa kuulla Jumalan hyvydestä, Jumalasta, joka rakastaa heitä, Jumalasta, joka uskoo heihin, Jumalasta, joka tahtoo auttaa heitä" (Joel Osteen, *Your Best Life Now*, 2004, p.57). Miksi sitten täydellinen ja pyhä Jumala rakastaa meitä kaikkine vikoinemme ja heikkouksinemme? Siksikö, että Jeesus eli täydellisen elämän ja kuoli täydellisen kuoleman meidän sijastamme? Ei! On selvää, että Joel Osteenin mielestä synti ei ole ongelma Jumalalle eikä meille. Bill Hybels toisaalta varmasti uskoo, että synti on ongelma, mutta mitä Raamattuun uskovat liberaalit vahvistavat periaatteessa, sen he usein käytännössä kieltävät. Kun sisäinen tutkimus Willow Creek'in jäsenistössä paljasti, että "prosentuaalisesti suuri osa" (15% naimattomista, 38 % yksinhuoltajista ja 41% eronneista) myönsi olleensa laittomissa sukupuolisuhteissa viimeisen puolen vuoden aikana, niin Hybels ei painottanut synnin vakavuutta: *"Hybels ei kutsunut seurakuntaa katumaan kapi-naansa pyhää Jumalaa vastaan. Sen sijaan hän painotti Jumalan säällivää rakkautta: 'Me olemme nääntyneitä rakkauden puutteesta särkynein sydämin, jotka tarvitsevat korjausta, jonka Hän yksin voi pysyvästi antaa..."* (Prichard, *Willow Creek Seeker Services*, Baker, 1996).

Kyllä, jäsenet ovat varmasti olleet "nääntyneitä rakkauden puutteesta särkynein sydämin". Kaikki se on tietysti totta, mutta se ei ole koko totuus. Mitä puuttuu? Onko se evankeliumi? Meidät esitetään tyydyttämättöminä, kyvyttöminä, puutteenalaisina, levottomina, kaipaavina, haavoitettuna ja pelokkaina, mutta ei syntisinä. Tämä on evankeliumi ilman syntiä. Synnitön evankeliumi tyydyttää syntisiä, mutta ei pelasta heitä. Synnitön evankeliumi edellyttää Jeesusta, joka on pelkästään myötätuntoinen, ei meidän sijaisemme ristillä. Synnitön evankeliumi on evankeliumi, jossa ristiinnaulittu Kristus on tarpeeton. John Spong tiedostaa tämän. Hän on mitätöinyt ristin. "Jumala rakastaa sinua", ei ole mikään evankeliumi. Maailma on täynnä epäuskoisia, jotka lujasti uskovat Jumalan rakastavan heitä. Prichard kirjoittaa Willow Creek'in tutkimuksessaan: *"Kaikki etsijät ja*

viikonloppukävijät, joita haastattelin, olivat vakuuttuneita, että Jumala rakastaa heitä. Heillä oli tämä käsitys jo ennenkuin tulivat Willow Creek'iin" (Prichard, *Willow Creek Seeker Services*, Baker, 1996, 2002, p.264).

"Jumala rakastaa sinua", ei riitä. Se, mitä epäuskoisten täytyy tietää, on, kuinka Jumala heitä rakastaa: *"Siinä ilmestyi meille Jumalan rakkaus, että Jumala lähetti ainokaisen Poikansa maailmaan, että me eläisimme hänen kauttansa. Siinä on rakkaus - ei siinä, että me rakastimme Jumalaa, vaan siinä, että hän rakasti meitä ja lähetti Poikansa meidän syntiemme sovituksiksi"* (1. Joh. 4:9-10). Olemme kuulleet liberaalien sanovan sitä vuosia: "Seurakunnan täytyy muuttua tai kuolla. Mitä tulee oppiin, älä murehti yksityiskohdista. Meidän erimielisyytemme eivät merkitse mitään. Loppujen lopuksi oppi vain erottaa, tehtävä on se joka todella yhdistää meidät. Ja kun on kysymys tuosta tehtävästä, olemme oikeutettuja käyttämään tarpeelliseksi katsomiamme keinoja. Muista tämä, ihmiset tarvitsevat tietää, että Jumala rakastaa heitä." Nykyään kuulemme Raamattuun uskovien kristittyjen sanovan juuri samoja asioita. Vanhan linjan liberaalit pitävät evankeliumia irratiionaalisena: Raamattuun uskovat liberaalit pitävät sitä sopimattona. Vanhan linjan liberaalit arvostelivat evankeliumia. Raamattuun uskovat liberaalit pyrkivät antamaan sille uuden kauneuskäsittelyn. Vanhan linjan liberaalit yrittivät purkaa evankeliumin, Raamattuun uskovat liberaalit pyrkivät uudistamaan sen. Näkevätkö Raamattuun uskovat liberaalit, kuinka liberaaleja he todellisuudessa ovat? Eivät. Onko heillä hyvä tarkoitus? Varmasti! Vanhan linjan liberaaleistakin toisilla oli hyvä tarkoitus. Kun seurakunta noudattaa liberaalien neuvoja - Raamattuun tai johonkin muuhun uskoviin - evankeliumin sanoma kärsii. Kun liberaalit - Raamattuun tai johonkin muuhun uskovat - saavat määrätä, risti hämärtyy. Kun risti hämärtyy, syntiset eivät pelastu.